

Politiek moddergooien op internet

Gastcolumn

Columns - 19 april 2002

(19 april 2002) Dat in de Duitse politiek in het algemeen en in Duitse verkiezingscampagnes in het bijzonder op de man gespeeld wordt, is bekend. Vier jaar geleden zei SPD-lijsttrekker Gerhard Schröder tegen de Duitse kiezers: "Ich geben Ihnen neun gute Gründe, SPD zu wählen. Der zehnte heißt Kohl." In 2002 zetten de sociaal-democraten opnieuw zwaar in op de twijfels van veel Duitsers over de kanselierskandidaat van de Union. Jacco Pekelder heeft de nieuwe 'moddergooi-site' van de SPD bekeken.

van Jacco Pekelder, Amsterdam

In 1998 snakten de Duitsers naar het einde van het tijdperk-Kohl. Een politieke wending hing in de lucht. In 2002 ziet de situatie er echter weer anders uit. Edmund Stoiber, de Beierse minister-president, is sedert midden januari de onbetwiste kandidaat van CDU en CSU. Sinds begin dit jaar doet de combinatie CDU/CSU het in de peilingen beter dan de SPD. Voor de kanselierskandidaten geldt echter het omgekeerde. Op de vraag wie hij/zij liever als bondskanselier zou zien, antwoordt 50 procent Schröder tegen slechts 40 procent Stoiber (ZDF-Politbarometer, medio april 2002).

Om die twijfel in Stoiber aan te wakkeren, laat de SPD geen middel onbenut. Het SPD-campagnebureau *Kampa/02* heeft eind januari zelfs een heuse moddergooi-site op het internet geopend: www.nicht-regierungsfaehig.de. Vrijwel alles draait hier om Stoiber-*bashing*, hoewel ook de CDU/CSU niet gespaard wordt. Stoiber heeft ook buiten Beieren een sterke reputatie als competente, rechtlijnige en moderne bestuurder die persoonlijk medeverantwoordelijk is voor het opmerkelijke succes van de Beierse economie. Natuurlijk haalt de SPD-site uit naar de betrokkenheid van de regering-Stoiber en de Beierse *Landesbank* bij het failliete mediabedrijf van de grote schuldenmaker Leo Kirch. Verder wordt op aanklikbare pagina na aanklikbare pagina Stoibers goede naam en faam ondergraven. De kandidaat van de Union is onduidelijk, hij polariseert, hij is conservatief, hij heeft een gat in zijn hand. Kortom, hij is *abgestoibert*, hij heeft afgedaan, en is niet *regierungsfähig*.

Om die uitspraken te onderbouwen zijn er allerlei teksten, staatjes, uittreksels uit opiniepeilingen en citaten (ook van Stoiber zelf). Een mooi voorbeeld waarin al die elementen terugkeren, is een brochure van zestien pagina's met de titel *Stoibers Welt* (een pdf-file). De bezoeker van de site kan deze downloaden, printen en als campagnemateriaal gebruiken. Op de voorkant staat een globe in de kleuren van de Beierse vlag: dat is dus Stoibers wereld. Sowieso wordt volop ingespeeld op de bedenkingen tegen Beieren die veel Duitsers buiten de Zuid-Duitse *Freistaat* worden verondersteld te koesteren.

'Stoiber - nicht gut für Deutschland' staat boven het eerste hoofdstukje. De kandidaat van de Union is iemand met louter kritiek, zo heet het. Hij hanteert dezelfde campagne-strategie als de CSU in de jaren '70. "Alleen beschuldigingen uiten en de mensen waarschuwen, geen concrete recepten noemen", citeert de SPD-brochure een oud CSU-program. Oplossingen heeft Stoiber niet; hij noemt alleen maar gemeenplaatsen. Wat hij wil is bovendien onbetaalbaar: de SPD rekent voor dat Stoibers plannen 50 miljard euro extra zouden kosten. Kortom Stoiber is een man van het verleden. Hij doet gematigd, maar wil in werkelijkheid naar rechts afbuigen. "Bij het levensgevoel van het maatschappelijke midden past dat niet", aldus de SPD, de partij die sinds Schröder *die neue Mitte* in Duitsland voor zich opeist. Daarmee is de toon gezet.

De rest van de brochure bevat illustraties bij deze boude uitspraken. Er is een poster met een dartboard en drie pijltjes die duidelijk rechts van de roos in het vilt en in de muur zijn terechtgekomen. Daarboven de tekst: "Das mit der Mitte sollten Sie doch bitte nochmal üben, Herr Stoiber." De vermeende draaikonterij van de CSU'er wordt aan de kaak gesteld met een opsomming van eigen uitspraken die in tegenspraak met elkaar zijn. Bijvoorbeeld over het aangaan van nieuwe schulden door de bondsregering: twee Stoiber-citaten wekken de indruk van een nerveuze zwabberaar die daar het ene moment vierkant tegen en dan weer ronduit voor is. Ook zijn controversiële uitspraken over de immigranten en politieke vluchtelingen worden aangehaald. Ten slotte wordt het Beierse *Wirtschaftswunder* onderuitgehaald met een verwijzing naar de grote stijging van de werkloosheid daar in de laatste jaren. Dat de werkloosheid al met al nog steeds laag is in Beieren laat de SPD echter onvermeld. Ook wordt gemeld dat Beieren in bijzondere mate van federale subsidies heeft geprofiteerd.

Het moet gezegd, het is allemaal niet zonder humor. Wat dat betreft spant het *Empörungsstadt* op de site de kroon. Als je dit aanklikt verschijnt een theatertje in beeld met drie prominente politici van CDU en CSU, onder wie natuurlijk Edmund Stoiber. De groots uitgedragen morele verontwaardiging en woede van de Union over de stemming in de Bondsraad over de immigratiewet (22 maart 2002) wordt

volkomen belachelijk gemaakt (en dat in kleur en geluid!). Na de bevrijdende lach, mag het de kiezer duidelijk zijn: volgens de SPD ging het bij de *Empörung* van Stoiber c.s. slechts om politiek theater. [Zie [Duitse bondspresident redder in nood](#), Peter Carstens.]

Het steekt allemaal ook prachtig in elkaar. Elke verwijzing klopt, de afbeeldingen zijn goed gekozen en de teksten zeer leesbaar. Duidelijk is dat de SPD niet op een euro meer of minder heeft hoeven letten. 'Nicht-regierungsfaehig.de' is bovendien niet de enige verkiezingsite van de SPD. In januari heeft de partij zijn hele internet-presentatie in een nieuwe jas gestoken. Sinds kort is zelfs een *On Line Campaigning Team* (O.C.T./02) actief, dat ervoor wil zorgen dat Schröder en de SPD "auch im Netz vorne liegen".

Toch rijst de vraag wat je met deze vorm van *negative campaigning* wil bereiken. Natuurlijk, het draagt een beetje bij aan de saamhorigheid en de strijdlust onder SPD'ers. Of jongeren, op wie de site volgens berichten in de pers vooral gericht schijnt te zijn, zich er zo door aangesproken voelen, waag ik echter te betwijfelen. Daarvoor is de ondertoon toch weer te serieus en vooral ook te partijdig. Dat het moddergooien aanslaat bij de kiezers die niet tot de sociaal-democratische *Stammwählerschaft* horen, Duitsers in Schröders *neue Mitte* dus, lijkt me al helemaal onvoorstelbaar.

Volgens mij doorzien zij de zwartmakerij en het inspelen op angst voor verandering maar al te goed. De aanvallen op Stoiber gaan hen snel vervelen (net als Stoiber zelf trouwens). In plaats daarvan willen zij horen waar de SPD nu eigenlijk voor staat. De SPD-campagne moet hen vertellen welke plannen Schröder voor de volgende zittingsperiode van de Bondsdag in petto heeft. Met de nieuwe website de roept Kampa wellicht vragen op over de capaciteiten van Stoiber en de Union. Ze neemt de twijfel over de blijvende *Regierungsfähigkeit* van Schröder en de SPD er niet mee weg. Op 22 september zouden veel kiezers wel eens kunnen besluiten de regeringsmacht dan maar weer aan CDU/CSU te gunnen.

Jacco Pekelder is onderzoekscoördinator van het [Duitsland Instituut Amsterdam](#).

[Der Spiegel: 'Wahlkampfmacher'](#)
[Infotainment-Portal zur Bundestagswahl](#)

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/2811/politiek-moddergooien-op-internet>